

Franche-Comté Üniversitesi Besançon Uygulamalı Dilbilim Merkezi Temmuz 2003 Stajı

“Franche-Comté Üniversitesi Besançon Uygulamalı Dilbilim Merkezi”(Université de Franche-Comté, Centre de Linguistique Appliquée de Besançon) Fransa ve diğer ülkelerde, Fransızca'yı yabancı dil olarak orta öğretim ve üniversite düzeyinde öğreten Fransız ve yabancı uyruklu öğretmenler için her yıl dört hafta süren sertifikalı bir staj programı düzenlemektedir. İki dönemden oluşan bu programda, stajyerler “Dilbilim” “Edebiyat” “Yabancı Dil Öğretiminde Teorik ve Uygulamalı Sınıf Teknikleri” olarak üç ana başlıkta toplanan derslerden, sertifika için gerekli saati doldurmak koşuluyla, ilgi alanları ve çalışmaları doğrultusunda isteklerine göre ders seçebilmekte ve sözkonusu alanlara ilişkin forumlara katılabilmektedirler. Burada 4-27 Temmuz 2003 tarihleri arasında katıldığım staj programını temel çizgileriyle sunmayı amaçladım.

“Dilbilim” ana başlığı altında toplanan Sesbilim ve Sözlükbilim derslerinde çeşitli çağdaş kuramlar karşılaştırılarak dil incelemeleri yapılmakta ve kuramcılarla ilgili bilgiler verilmektedir.

“Edebiyat” ana başlığı altında toplanan dersler “okuma becerileri ve yazma becerileri” olarak iki ayrı alanda yapılan çalışmalardan oluşmaktadır.”Okuma Becerileri“ derslerindeki ana amaç; öğrenciye geleneksel okuma ve metin inceleme yöntemlerini kazandırmanın yanı sıra, öğrenciyi, okuma sonrası yaratıcılığa, okuduğunu anlamlandırmaya yönlendirmektir. Genelde, öğrencinin az okuma veya hiç okumama sorunundan yola çıkılarak, öğrencide çağdaş ve klasik edebiyatı izleme ilgisini uyandıracak uygun tekniklerle metin alıntılarının yapılması üzerinde önemle durulmuştur. Bunun yanı sıra; okumadan yola çıkarak yazıda yaratıcılığa ulaşma becerisinin geliştirilmesi amacı oldukça önemsenmiştir.Bu amaçla üretken ve yaratıcı okuma konusunda yapılan çağdaş çalışmalardan örnekler verilmiş, bireysel etkinlikler ve grup etkinlikleri uygulamalı olarak tanıtılmıştır.

Öğrencide yazılı anlatım becerisinin kazandırılması amacına yönelik “Yazma Becerileri“ derslerinde öncelikle; betimleyici, anlatısal, açıklayıcı,

kanıtlamalı metin gibi metin türlerinin yanı sıra, öykü, roman, şiir gibi edebiyat türlerinin tanımlanması ve örneklendirilmesi çalışmaları yapılmıştır. Yazılı anlatımda, yabancı bir dille kendini ifade eden öğrencilerde karşılaşılan ortak yanlışlar üzerinde durulmuş ve bu yanlışların giderilmesi için yazılı anlatım derslerinin içeriğinin temel dilbilgisi derslerinin içeriği ile koşt hazırlanmasının gereği ortaya konulmuştur.

Ayrıca, öğrenilmekte olan yabancı dilin yapısı ve temel dilbilgisi kurallarının yazılı anlatımda öğrenci tarafından en az yanlışla kullanılması için, yabancı dilin öğretilmesi aşamasında ana dile göndermeler yapılması üzerinde önemle durulmuştur. Yazma derslerinin ana amaçlarından yaratıcılığın oluşturulması ve geliştirilmesi konusunda ise resim, müzik, fotoğraf gibi sanat dallarından yola çıkılarak yapılan çalışmaların öğrenimde yararı üzerinde durulmuştur.

“Edebiyat” ana başlığı altında toplanan bu derslerin önemli bir parçasını “Yaratıcılıkla Edebiyat Öğretimi” konusu oluşturmuştur. Bu derslerde, gerek geçmiş dönemlere ilişkin, gerek çağdaş edebiyat metinleri üzerinde uygulamalara gidilmiş, ayrıca metin açıklaması boyutunun dışında, yeniden yazma, değiştirme, noktalama işaretleri ekleme veya çıkartma gibi sıralanabilecek yaratıcı çalışmalar düzyazı ve şiir türünden örnek metinler üzerinde yapılmıştır. Bu çalışmaların, dil öğrenmeye yeni başlayanlar başta olmak üzere, her düzeyde öğrenci için gerçekleştirilmesi gereği üzerinde durulmuştur.

Özellikle Fransa’da yabancı dil öğretiminde edebiyatın kullanılmasının, özellikle bu dönemin yükselen değeri olan edebiyatın yabancı dil öğretiminde kullanılması gerekliliğini ve yararlı sonuçlarını kanıtlayan çağdaş çalışmalardan örnekler verilmiştir. Bunun yanı sıra, “Modern Romanı Okuma ve Anlama” derslerinde XX. yüzyıl varoluşçuluk, gerçeküstücülük akımları kuramsal olarak incelenmiş; Yeni Roman, örnek metinlerle ayrıntılı olarak tanıtılmıştır. XX. yüzyılın önemli yapıtlarından seçilmiş metinler üzerinde Göstergebilim ve Psikanalitik Göstergebilim yöntemleri kullanılarak incelemeler yapılmış; bu bağlamda yapılan çağdaş çalışmalar ve kuramcılar tanıtılmıştır.

“Yabancı Dil Öğretiminde Teorik ve Uygulamalı Sınıf Teknikleri” başlığı altında toplanan dersler “Sözlü Derslerde Kullanılan Sınıf Teknikleri” ve “Yazılı Derslerde Kullanılan Sınıf Teknikleri” olarak iki alt başlıkta toplanmıştır. Bu derslerde, öğrencilerin yabancı bir dili öğrenirken karşılaştıkları dilbilgisi, sözcükbilgisi, söyleyişle ilgili zorlukları ayrıntılarıyla ele alınmıştır. Çeşitli ülkelerden gelen Fransızca öğretmenlerinin deneyimleri birleştirilerek en sık yapılan dil yanlışları saptanmış, bu ortak yanlışların en aza indirgenmesi amacıyla tartışmalar yapılmıştır. Bu tartışmalar sonucunda, öğrencilerin

öğrendikleri yabancı dilde en çok deyim kullanımı ve eylem zamanları aşamasında yanlış yaptıkları sonucu çıkmıştır.

Bunun yanı sıra, öğrenilen yabancı dilin kullanımı aşamasında öğrencinin yetersizlik duygusu yaşamasına neden olan klasik öğretim yöntemlerindeki eksiklikler ayrıntılarıyla ele alınmış ve tartışılmıştır. Klasik yöntemlerde amacın daha çok dilbilgisi öğretimine dayalı olduğu, bu yüzden dili kullananın iletişim ve dilin hayata geçirilmesi aşamasında zorluklar yaşadığı gerçeği üzerinde önemle durulmuştur. Tanımlanan zorlukların çözümü aşamasında, dili öncelikle iletişim aracı olarak gören bir anlayışla hazırlanmış yeni yöntemler tanıtılmış, bu yöntemlerin içeriğiyle ilgili yazılı ve sözlü uygulamalı sınıf çalışmaları yaptırılarak ayrıntılı bilgiler verilmiştir.

Aynı zamanda tanıtılan yöntemlerin de öğreneni yönlendirdiği DELF ve DALF sınav içeriklerine uygun sınıf teknikleri ve bu yöntemlerle bir arada yapılması uygun olan yazılı ve sözlü atölye çalışmaları ayrıntılarıyla ele alınmıştır. Önceden ana amaç olan dilbilgisi öğreniminin dili kullanma aşamasında bir araç olduğu gerçeği ve bu yeni öğrenme sürecinde öğrenenin dilbilgisi kurallarına en az klasik yöntemlerle öğrenenler kadar egemen olduğu bilgisi üzerinde önemle durulmuştur. Ayrıca bu anlayışla Avrupa Birliğine üye devletler tarafından hazırlanan “2005 Avrupa Dil Kriterleri” çalışması ile ilgili ders ve seminerler verilmiştir. Öğrenenin gereksinmelerine uygun yöntem ve içerik oluşturulması, dil düzeylerinin belirli bir standart çerçevesinde değerlendirilmesi, öğrenenin gelişim aşamalarının gerek öğrenen, gerek öğretene tarafından kolaylıkla incelenebilmesi ve değerlendirilmesi gibi konular ayrıntılarıyla ele alınmıştır.

Aslı Kuşin FİŞEKÇİOĞLU